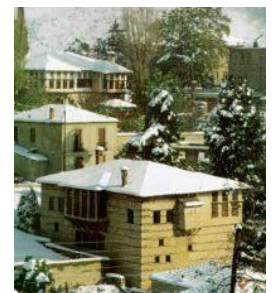

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ: _____**Επαναληπτικές ασκήσεις****ΕΝΟΤΗΤΑ 2 – Κατοικία****Σιατιστινά Αρχοντικά**

Όλα τα αρχοντικά είναι οικοδομημένα πάνω στο ίδιο περίπου σχέδιο και με την ίδια διαρρύθμιση των εσωτερικών χώρων. Εξωτερικά, πρόκειται για διώροφα σπίτια που επιβάλλονται με τον όγκο τους, τους ψηλούς, πέτρινους κι απόρθητους τοίχους της αυλής και τις πολεμίστρες που ανοίγονται σε διάφορα σημεία για την προστασία τους από τις αλβανικές επιδρομές. Εκείνο που χαρακτηρίζει το εσωτερικό τους είναι οι άνετοι και πλούσια διακοσμημένοι χώροι, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από αυτοτέλεια, αλλά διατηρείται και η εσωτερική επικοινωνία μεταξύ τους, με την ύπαρξη ενός πυρήνα, γύρω από τον οποίο γίνεται η διάταξη των χώρων.

Τον πυρήνα αυτόν τον συναντάμε μπαίνοντας από τη χαμηλή πόρτα της εισόδου στο ισόγειο. Πρόκειται για μια πλακοστρωμένη αυλή, τη μεσιά ή εμπατή από την οποία ξεκινούν δυο σκάλες. Η δεξιά οδηγεί στον πρώτο όροφο και η αριστερή στο δεύτερο, το ανώι. Όλος ο υπόλοιπος χώρος του ισόγειου καταλαμβάνεται από αποθήκες (μαγαζιά), το κατώι, όπου φύλαγαν τα βαρέλια του κρασιού και το πουστάβι, το πατητήρι δηλαδή των σταφυλιών. Ανεβαίνοντας τη δεξιά πέτρινη σκάλα βρισκόμαστε σε έναν ανοιχτό διάδρομο, που περιβάλλει από τρεις πλευρές τη μεσιά, σαν εσωτερικός εξώστης, και φέρει προστατευτικά κάγκελα. Στο διάδρομο αυτό βγαίνουν τα δωμάτια του πρώτου ορόφου, τα οποία καταλαμβάνουν τις τέσσερις γωνίες του. Είναι οι χειμωνιάτικοι οντάδες, όπου έμεναν οι οικογένειες το χειμώνα. Ανάμεσα στα δωμάτια της βορινής πλευράς μένει ένας ελεύθερος χώρος, που φωτίζεται από μια σειρά δύο ή τριών παραθύρων, ο νηλιακός. Το επίπεδο του νηλιακού βρίσκεται ένα σκαλοπάτι ψηλότερα από το διάδρομο, από τον οποίο συχνά χωρίζεται με ωραία σκαλιστά κάγκελα και λεπτές κολόνες, που συνδέονται στο πάνω μέρος τους με ελαφρά τόξα. Οι τοίχοι του είναι επενδυμένοι με ξύλο, ζωγραφισμένα με πολύχρωμα σχέδια και η οροφή είναι στολισμένη με ξυλόγλυπτες διακοσμήσεις και περίτεχνους ομφαλούς. Είναι ο ωραιότερος χώρος του ορόφου αυτού και χρησιμεύει σαν χώρος υποδοχής στις κοινωνικές εκδηλώσεις.

Η αριστερή σκάλα που ξεκινάει από τη μεσιά (μεσαία πόρτα), οδηγεί στη μεγάλη σάλα του δεύτερου ορόφου, το ανώι. Στη βόρεια και νότια πλευρά του σχηματίζει προεξοχές, τα σαχνισιά και φωτίζεται με σειρές παραθύρων, που συχνά τα τζάμια τους είναι ζωγραφισμένα (βιτρό). Οι υπόλοιποι χώροι του δεύτερου ορόφου ακολουθούν τη διάταξη του πρώτου, με δωμάτια στις τέσσερις γωνίες καφέ-οντάδες, μπας-οντάδες, (μεγάλα δωμάτια), που αποτελούν τα καλά καλοκαιρινά δωμάτια του σπιτιού. Ανάμεσα στους οντάδες που βρίσκονται αριστερά από το ανώι, μεσολαβεί διάδρομος που οδηγεί στο αναγκαίο, το οποίο κατά κανόνα προεξέχει. Οι τοίχοι κι εδώ είναι επενδυμένοι με ξύλο και ζωγραφισμένοι με ζωηρά χρώματα. Ο όροφος αυτός είναι ο ωραιότερος και επιβλητικότερος του σπιτιού, γιατί είχε ως προορισμό να χρησιμοποιείται για χορούς και γιορτές.

Έξω από το σπίτι, στις πλακοστρωμένες αυλές υπήρχε ο φούρνος, το μαγειριό, αποθήκες, στάβλοι, αχρώνας, κοτέτσι κ.λ.π., όπως και πηγάδι, στέρνα και κιόσκι. Την εικόνα συμπλήρωναν πράσινοι κήποι με λουλούδια, γλάστρες και κληματαριές που περιέβαλαν το σπίτι. Τα πιο επώνυμα και γνωστότερα αρχοντικά, προσιτά στον επισκέπτη, είναι της Πούλκως, του Νεραντζόπουλου, Κανατσιούλη-Χατζημιχαήλ, Μανούση, Δίτσιου και Δόλγκηρα.

1) Ερωτήσεις κατανόησης κειμένου:

α) Πώς ήταν εξωτερικά τα αρχοντικά;

β) Τι υπήρχε στο ισόγειο του αρχοντικού;

---

2) Να βρείτε στο κείμενο λέξεις και φράσεις που δείχνουν τόπο (πέντε σε κάθε ομάδα).

Επιρρήματα	Φράσεις με προθέσεις

3) Να κλίνεις τα θηλυκά ουσιαστικά ένωση και διάμετρος:

Ενικός Αριθμός				Πληθυντικός Αριθμός		
Ον.	η	ένωση		οι		
Γεν.	της			των		
Αιτ.	την			τις		
Κλητ.	-			-		

Ενικός Αριθμός				Πληθυντικός Αριθμός		
Ον.	η	διάμετρος		οι		
Γεν.	της			των		
Αιτ.	την			τις		
Κλητ.	-			-		

4) Να κλίνετε το επίθετο απότομος, η, ο και στα τρία γένη:

Ενικός Αριθμός						
Ον.	ο		η		το	
Γεν.	του		της		του	
Αιτ.	τον		την		το	
Κλητ.	-		-		-	

Πληθυντικός Αριθμός						
Ον.	οι		οι		τα	
Γεν.	των		των		των	
Αιτ.	τους		τις		τα	
Κλητ.	-		-		-	

5) Να γράψετε τι σημαίνουν οι παρακάτω συντομογραφίες και αρκτικόλεξα:

- π.Χ. _____
- Δ/ντρια _____
- μ.μ. _____
- Δ.Ε.Η. _____
- Η/Υ _____
- τηλ. _____
- Β.Δ. _____
- π.χ. _____